

Pacte ciutadà
per una Mallorca

lliure de violències masclistes

 Direcció Insular d'Igualtat
Departament de
Participació Ciutadana i Presidència
Consell de Mallorca

INFORME DE SEGUIMENT

NOVEMBRE 2015 - DESEMBRE 2016

INDEX

Presentació	3
1. Valoració de la implementació del Pacte	4
2. Revisió del text del pacte.....	14
3. Conclusions i propostes de millora	18
4. Detecció de necessitats: problemàtica de les violències masclistes a Mallorca	20

Presentació

El 23 de novembre de 2015 es va presentar el Pacte Ciutadà per una Mallorca lliure de violències masclistes. Es tracta d'un compromís ciutadà que té com a finalitat avançar en l'eradicació de les violències masclistes a Mallorca. Ha passat un any des d'aleshores, al llarg del qual hi ha hagut importants canvis en el context institucional i legislatiu que marquen un nou horitzó pel que fa a l'abordatge d'aquesta problemàtica a nivell insular.

Per un costat, a nivell legislatiu s'ha aprovat la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes i la Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTBI fòbia plantegen un nou horitzó legislatiu per l'abordatge de les violències masclistes. Per un altre, a nivell institucional, recentment, l'11 de novembre del 2016, s'ha aprovat del Pacte Social contra les violències masclistes del Govern de les Illes Balears.

Per aquest motiu, ha arribat el moment de fer una valoració del procés d'implementació del pacte que ens permetrà revisar els compromisos del pacte d'acord amb el nou context, valorar si les accions previstes són adequades per assolir els objectius del Pacte, així com el seu procés de gestió i implementació.

- La primera part d'aquest informe valora les adhesions i analitza les dades relatives a les accions que han desenvolupat la Direcció insular d'Igualtat, els municipis, les entitats i la ciutadania en relació al pacte. S'han explotat les dades que han proporcionat els municipis i entitats que han emplenat la fitxa de seguiment.
- La segona part, proposa una revisió crítica del text.
- A la tercera part es recullen conclusions i propostes de millora dels mecanismes de gestió del pacte.
- Per últim, s'ofereixen dades estadístiques sobre violència contra la dona, violència de gènere i violència homòfoba. S'han emprat estadístiques del Consell General del Poder Judicial, dades del Ministeri d'Interior sobre delictes d'odi, així com dades proporcionades per l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Educatiu CONVIVEXIT i l'associació Ben Amics.

1. VALORACIÓ DE LA IMPLEMENTACIÓ DEL PACTE

1.1. ADHESIONS AL PACTE

Nombre i tipologia d'adhesions

Des del 23 de novembre de 2015 fins al 31 de desembre de 2016 s'han produït un total de **52** adhesions al Pacte. D'aquestes, 20 són d'àmbit institucional: **16** són d'ajuntaments i 4 institucions d'àmbit balear; 5 associacions, 3 entitats socials, 4 sindicats, 4 empreses, 2 entitats empresarials, 1 grup polític i 13 persones a títol particular.

- En relació a les adhesions dels ajuntaments, 16 dels 52 municipis de Mallorca, un 30,76% del total, s'han adherit al Pacte. De tots ells, 8 adhesions s'han fet per acord de Ple.
- Pel que fa a les adhesions institucionals aquestes són 4: Institut Balear de la Dona, el Parlament de les Illes Balears, l'Oficina de Defensa dels Drets del Menor i el Grup d'Investigació d'Estudis de Gènere (UIB).
- Pel que fa a la tipologia de les entitats adherides, s'aprecia una gran diversitat:
  - 3 entitats socials s'han adherit al pacte.
  - 4 sindicats.
  - Teixit empresarial: 3 empreses particulars i 2 de les principals entitats empresarials CAEB i la PIMEM.
- Hi ha 12 adhesions de persones a títol particular.

Valoració de les adhesions:

Segons la tipologia de les entitats associades:

- **Ajuntaments:** Es valora positivament que a poc a poc les adhesions al pacte **vagin augmentant** i sobretot, que aquestes es facin **per acord de ple**, de manera que el compromís de l'ajuntament amb el Pacte sigui vinculant.
- **Institucions.** La redacció actual del Pacte **no recull cap tipus de compromís a nivell institucional més enllà dels ajuntaments i la pròpia Direcció Insular d'Igualtat**, per la qual cosa, l'adhesió de les 4 institucions restants a aquest Pacte només té un impacte **simbòlic**.

- **Entitats socials i associacions.** El nombre d'entitats adherides és bastant baix, per la qual cosa cal intensificar les adhesions del conjunt de la societat civil, entitats socials i associacions.
- **Teixit empresarial.** Es valora positivament l'adhesió de les dues principals entitats empresarials CAEB i PIMEM, però caldria també impulsar l'adhesió del sector hotelier i de la construcció (FEHM - Federación Empresarial Hotelera de Mallorca el fet que les dues principals i la Fundació laboral de la construcció)
- **Adhesions de la ciutadania a títol particular:** A aquest nivell el pacte no té cap incidència ja que no recull cap compromís en referència a la ciutadania a títol particular, per la qual cosa es valora que s'han de redactar compromisos específics per a la ciutadania.

Impacte territorial:

- 23 de les 52 adhesions tenen com a municipi de referència Palma per la qual cosa en el futur s'intensificarà la difusió **a les poblacions prioritàries per a l'acció del Consell de Mallorca són els municipis de 20.000 o menys habitants.**

Valoració de la difusió de les adhesions:

Es detecta que el nombre de les adhesions augmenta quan augmenta el contacte amb els municipis, per la qual cosa, al llarg del 2017 s'intensificarà la campanya d'adhesions al Pacte amb **l'acció de les agents d'igualtat ubicades als Espais de Dones.**

Les xifres ens assenyalen que cal **continuar amb la tasca de difusió del Pacte des de la Direcció Insular d'Igualtat a fi d'assolir un major compromís** de la societat mallorquina, que es visibilitzi en l'augment d'adhesions tant de la ciutadania, com a nivell polític, institucional, del teixit associatiu i del teixit empresarial.

PROPOSTA DE MILLORA: Quins serien els grups que valorau que s'haurien de prioritzar per intensificar la campanya d'adhesions? A la sessió de presentació es valora:

- que s'han d'augmentar el nombre de municipis adherits.
- que s'ha de treballar amb els Consells Escolars de Palma, Mallorca i Balears.

- que s'ha d'augmentar el nombre d'associacions adherides, especialment el conjunt d'associacions feministes.
- que, a nivell simbòlic, s'ha de procurar l'adhesió del conjunt de les institucions que tenen competències a Mallorca.

1.2. ACCIONS DUTES A TERME EN RELACIÓ ALS COMPROMISOS.

Al text del Pacte es recullen una sèrie de compromisos de la pròpia Direcció Insular d'Igualtat així com dels municipis, la societat civil i les entitats. A fi de valorar la implementació del pacte, revisarem les accions dutes a terme en relació als compromisos subscrits per les tres parts signants.

1.2.1. ACCIONS DELS MUNICIPIS

16 dels 52 municipis de Mallorca, un 30,76% del total s'han adherit al Pacte. Aquests són: Alaró, Algaida, Artà, Binissalem, Costitx, Maria de la Salut, Palma, Pollença, Santa Marial Camí, Valldemossa, Inca, Esporles, Manacor, Lloret de Vistalegre, Sant Llorenç des Cardessar i Selva. Només disposem de dades relatives a les accions desenvolupades per 6 dels 16 municipis: Alaró, Binissalem, Inca, Lloret, Manacor, Palma. En aquest apartat s'han inclòs també les dades relatives a accions impulsades des del Govern. Per això les dades no representen el total d'accions que s'han dut a terme als municipis sinó només les que s'han enregistrat, fet que dificulta la valoració de la implementació del pacte.

Nombre d'accions lligades als diferents compromisos. Ajuntaments i institucions. 2016.	
Treballar per fer del nostre poble una comunitat lliure de violència masclista.	25
Expressar públicament el nostre rebuig a la violència masclista i fer explícita la responsabilitat inqüestionable de qui la practica.	22
Elaborar un pla d'igualtat de gènere des de l'ajuntament.	1
Treballar en xarxa per aprofitar els recursos.	2
Impulsar iniciatives de prevenció amb els centres educatius del municipi.	7
Fomentar la participació (individual i col·lectiva) de les dones i crear espais de reflexió.	6
Total	63

En relació als diferents compromisos, dos són els que registren un major nombre d'accions: el treball per fer del poble una comunitat lliure de violència masclista i l'expressió pública del seu rebuig. S'han impulsat 7 accions de prevenció amb els centres educatius del municipi i 6 accions adreçades a fomentar la participació de les dones. El compromís menys desenvolupat, amb 1 sola acció és el de l'elaboració del pla d'igualtat, així com el treball en xarxa per aprofitar els recursos amb només 2 accions. Respecte del tipus d'accions que s'han dut a terme, la majoria són accions de sensibilització.

Nombre d'accions segons tipus. Ajuntaments i institucions	
Formació	5
Grup d'autoajuda	1
Informació	6
Intervenció professional	6
Legislació	1
Participació	2
Prevenició	2
Sensibilització	40
Total	63

PROPOSTA DE MILLORA:

Valorau i proposau, si cal, desenvolupar altres tipus d'accions a fi d'assolir els objectius marcats. A la sessió de presentació es valora que:

- Cal intensificar les tasques d'informació sobre recursos.
- Cal intensificar més accions de participació i d'intervenció professional.

De les 63 accions dutes a terme, 29 han estat impulsades pels ajuntaments i aquests han estat també els responsables de 48 de les accions.

Nombre d'accions segons l'entitat impulsora de l'acció	
Ajuntament	29
Direcció Insular d'Igualtat	19
Entitats del municipi	1
Govern de les Illes Balears	13
Altres	1
Total	63

Nom de la institució responsable	
Parlament de les Illes Balears	13
Direcció Insular d'Igualtat	2
Ajuntament de Palma	12
Ajuntament de Manacor	11
Ajuntament de Binissalem	10
Ajuntament d'Alaró	7
Ajuntament de Valldemossa	5
Ajuntament d'Inca	2
Ajuntament de Lloret	1
Total	63

En relació a les àrees o departaments responsables, cal destacar que les àrees o departaments d'igualtat han estat els responsables de 24 accions, la majoria. Aquesta dada indica un augment de la sensibilitat i la presència de àrees específiques d'igualtat a les institucions. Si bé l'àrea que la segueix és la de serveis socials, responsable de 18 accions, el fet que àrees d'educació, cultura, batlia, formació, medi ambient i joventut hagin estat responsables d'accions indica un augment de la transversalitat de gènere i per tant, de la diversificació d'àrees implicades amb la igualtat.

Àrees/Departaments responsables	
Igualtat	24
Serveis Socials	18
Educació	2
Cultura	2
Batlia	1
Formació	1
Joventut	1
Medi Ambient	1
*Altres	13
Total	63
*Altres es refereix a accions impulsades des del Govern de les Illes	

PROPOSTA DE MILLORA:

Valorau sobre quines àrees seria interessant incidir a fi d'augmentar la transversalització del Pacte:

A la sessió de revisió es valora que s'ha de treballar amb seguretat ciutadana, fer feina amb les biblioteques a través de les àrees de cultura, intensificar la feina amb joventut, treballar amb participació ciutadana així com implicar les àrees d'esports.

Sexe públic destinatari	
Accions específiques per a dones	10
Ciutadania en general	53
Total	63

Grup d'edat específic	
Infantesa	4
Joventut	5
Adulta	15
Tots els grups d'edat	39
Total	63

Sobre el públic destinatari, cal destacar que la majoria, 53 accions, s'han adreçat a la ciutadania en general i només 10 accions de manera específica a dones. En relació als grups

d'edat, la majoria d'accions han estat inespecífiques i 15 accions s'han adreçat a població adulta, fet que indica que cal intensificar les accions adreçades a públic infantil i juvenil. En la mateixa línia, s'han dut a terme molt poques accions lligades a situacions de vulnerabilitat o possible discriminació només 2 accions lligades a possible discriminació per immigració i 3 a discriminació per orientació sexual o identitat de gènere.

És tracta d'una acció lligada a situacions de vulnerabilitat o possible discriminació	
Immigració	2
Orientació sexual o identitat de gènere	3
No	58
Total	63

PROPOSTA DE MILLORA:

Valorau si cal intensificar les accions adreçades a grups específics, per edat, per exemple: públic infantil i juvenil i per sexe, per exemple: accions adreçades a dones.

Valorau l'adequació de desenvolupar accions lligades a situacions de vulnerabilitat o possible discriminació (diversitat funcional, immigració i orientació i identitat de gènere).

1.2.2. ACCIONS DE LES ENTITATS

En relació al tercer grup de compromisos 18 entitats s'han adherit al pacte:, 5 associacions, 3 entitats socials, 4 sindicats, 4 empreses, i 2 entitats empresarials. D'aquestes, només 8 han enviat la informació relativa a les accions que han desenvolupat en relació al pacte per la qual cosa, la informació recollida a aquest apartat es limita a les accions que aquestes entitats ens han fet arribar: Ben Amics, Casal Petit-Germanes Oblates, Creu Roja Illes Balears, Creu Roja Joventut, Secretaria de la Dona STEI Intersindical, STEI Intersindical, USO-IB, Associació Dones Educadores Illes Balears.

Nombre d'accions lligades als diferents compromisos. Entitats.	
Treballar per fer de la nostra terra un espai lliure de violència masclista.	3
Fer visible la realitat i la magnitud d'aquesta violència i negar-nos a ser-ne còmplices amb el silenci.	3
Promoure i difondre les iniciatives de prevenció de les diferents formes de violència envers les dones i donar-hi suport.	3
Expressar públicament el nostre rebuig a la violència masclista i fer explícita la responsabilitat inqüestionable de qui la practica.	1
Considerar la violència masclista com un fet social i un problema d'àmbit públic en el qual la societat, en conjunt, està implicada, i no considerar-la una qüestió privada en la qual ningú no ha d'intervenir.	1
Participar en les iniciatives que es proposin per establir una acció de resposta ferma davant els possibles futurs casos de femicidis, i mostrar de manera explícita i pública el rebuig contra qualsevol forma d'aquesta violència.	1
Col·laborar en el disseny de programes per capacitar les persones que treballen en la prevenció i eradicació d'aquesta violència	1
Total	13

S'han dut a terme un total de 13 accions lligades als diferents compromisos, 3 lligades a treballar per fer de la seva terra un espai lliure de violència masclista, 3 per fer visible la realitat de la violència i 3 per difondre iniciatives de prevenció de violència. En relació a la resta de compromisos s'ha desenvolupat una acció relacionada amb cada un d'ells. La majoria d'accions desenvolupades són activitats de sensibilització, 8, i de formació, 3.

Tipus d'acció. Entitats.	
Formació	3
Informació	1
Reivindicació	1
Sensibilització	8
Total	13

Nombre d'accions dutes a terme per les diferents entitats	
Associació Dones Educadores Illes Balears	1
Ben Amics	1
Casal Petit-Germanes Oblates	1
Creu Roja Illes Balears	3
Creu Roja Joventut	2
Secretaria de la Dona STEI Intersindical	1
STEI Intersindical	1
USO-IB	3
Total	13

Pel que fa al públic destinatari de les accions desenvolupades per les entitats, no s'han desenvolupat activitats específiques per a dones, en relació a l'edat, es repeteix la tendència a adreçar les activitats a la població general amb la majoria d'activitats (10) adreçades a grups

d'edat inespecífics. El mateix ocorre amb el desenvolupament d'accions lligades a situacions específiques de discriminació o vulnerabilitat, només 1 acció les considera.

Es tracta d'una acció específica per a dones?	
Actuacions específiques per a dones	0
Ciutadania en general	13
Total	13

Grup d'edat específic	
Joventut	2
Població adulta	1
Tots els grups d'edat	10
Total	13

És tracta d'una acció lligada a situacions de vulnerabilitat o possible discriminació	
Orientació sexual o identitat de gènere	1
No	12
Total	13

PROPOSTA DE MILLORA:

Valorau quin tipus d'entitats seria interessant que s'adhereixin al Pacte. A las sessió de seguiment es valora que cal procurar que les associacions feministes, les associacions de veïns i veïnes, les AMIPAS i les associacions de gent gran s'adhereixin al pacte.

Valorau si cal intensificar les accions adreçades a grups específics: es valora que cal treballar amb joventut a través, per exemple, dels Consells escolars i dels grups d'esplai.

Valorau l'adequació de desenvolupar accions lligades a situacions de vulnerabilitat o possible discriminació (diversitat funcional, immigració i orientació i identitat de gènere). Es valora que calen accions més específiques lligades a aquestes situacions.

Valorau i proposau, si cal, desenvolupar altres tipus d'accions a fi d'assolir els objectius marcats. Es valora intensificar la participació.

Valorau quins mecanismes podrien facilitar la seva implicació.

1.2.3. ACCIONS DE LA CIUTADANIA A TÍTOL INDIVIDUAL

La llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, recull a l'article 8, el paper de les administracions públiques front a l'ús d'imatges sexistes: «Les administracions públiques de les Illes Balears promouran que **en tots els àmbits tant públics com privats es faci un ús no sexista del llenguatge** » S'entén per llenguatge tant el llenguatge verbal com el llenguatge visual.

Així mateix, a l'article 61 de la mateixa llei, s'estableix que els mitjans de comunicació social « **han de transmetre una imatge igualitària, plural i no estereotipada de les dones i els homes** ». Més endavant, a l'article 62 la llei «**prohibeix la realització, l'emissió i l'exhibició d'anuncis publicitaris que presentin les persones com a inferiors o superiors en dignitat humana en funció del seu sexe, orientació sexual o identitat sexual, o com a simples objectes sexuals**, i també els que justifiquen o banalitzin la violència sexual, o hi incitin».

Així mateix, entre els compromisos del pacte en destaquen dos en relació a la denúncia de la utilització d'un llenguatge i imatge sexistes:

- ▶ Expressar públicament el nostre rebuig a la violència masclista i fer explícita la responsabilitat inqüestionable de qui la practica.
- ▶ Fer visible la realitat i la magnitud d'aquesta violència i negar-nos a ser-ne còmplices amb el silenci.

Al llarg del 2016, la Direcció Insular d'Igualtat ha rebut un total de 7 denúncies sobre la utilització d'un llenguatge i imatge sexistes a premsa escrita (1), a events empresarials (2), cartelleria d'espectacles (1) i d'actes institucionals (1) i publicitat (2).

1.2.4. ACCIONS DE LA DIRECCIÓ INSULAR D'IGUALTAT

COMPROMÍS	ACCIONS
Desenvolupar en el nostre àmbit de competència les lleis i les normes contra la violència masclista, estatals i autonòmiques, i el Conveni del Consell d'Europa sobre la prevenció i la lluita contra la violència envers	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Tramitació de l'ajuda econòmica per a víctimes de violència masclista de l'article 27 de la LO 1/2004. ▶ Participació a les reunions anuals interserveis de coordinació en matèria de polítiques de violència de gènere de prestacions i d'àmbit laboral entre les institucions: SEPE, SOIB, IBDona, Ajuntament de

<p>les dones (Conveni d' Istanbul 2011).</p>	<p>Palma, Consell de Mallorca.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Assessorament tècnic als municipis en el disseny i implementació de polítiques per eradicar la violència contra les dones. ▶ Elaboració i difusió del fulletó informatiu adreçat a professionals sobre l'ajuda de l'article 27. ▶ Difusió de la campanya de sensibilització contra la violència sexista a les festes No i punt! ▶ Campanya de sensibilització entorn del 25N, dia internacional contra les violències masclistes. ▶ Exposició ¡No tengo dueño! i visites guiades de sensibilització i formació sobre les violències masclistes. ▶ Exposició La selva dels estereotips de sensibilització i formació sobre violències masclistes. ▶ Seguiment del servei de teleassistència mòbil als municipis.
<p>Impulsar el Pla Estratègic d'Igualtat d'Oportunitats i Drets entre Dones i Homes a Mallorca 2016-2019.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Avaluació del Pla Estratègic d'Igualtat ▶ Diagnosi i disseny del Pla Estratègic d'Igualtat d'Oportunitats i Drets entre Dones i Homes a Mallorca 2016-2019.
<p>Col·laborar amb l'Institut Balear de la Dona per elaborar polítiques públiques, així com adoptar el compromís de coordinar totes les actuacions dels diferents àmbits de l'Administració que treballam aquest camp.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Reunions de coordinació periòdiques, informació i seguiment de les polítiques públiques dutes a terme des de l'IBDona, la Direcció Insular d'Igualtat i l'Ajuntament de Palma. (número i periodicitat, acords i evidències d'implementació dels acords). ▶ Conveni amb l'Institut Balear de la Dona per la implantació dels Espais de Dones conjuntament amb l'Ajuntament d'Inca i l' Ajuntament de Manacor.
<p>Impulsar plans d'igualtat locals en els municipis i col·laborar en el seu desenvolupament.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Suport i assistència tècnica als municipis i mancomunitats que vulguin dur a terme plans d'igualtat.
<p>Difondre la informació sobre els diferents serveis que hi ha a Mallorca per atendre les dones que pateixen o que han patit situacions de violència masclista i donar a conèixer així la xarxa d'ajuda.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Reunions de coordinació a Manacor.

<p>Difondre aquest pacte en la societat civil (empreses, institucions, administracions i individualitats) i promoure que s'hi adhereixin.</p>	<p>▶ Difusió del pacte a través de les diferents campanyes que s'impulsen des de la Direcció Insular d'Igualtat.</p>

2. REVISIÓ DEL TEXT DEL PACTE

Definició de la població de referència i de la població diana.

El subjecte del text del Pacte son: "les dones i homes que vivim a Mallorca, a títol individual o com a representants de col·lectius socials, al marge de l'edat, del lloc de procedència, de la cultura, de les creences, de l'estatus social o de la diversitat sexual i de gènere". Per tant, parla de la "ciutadania de Mallorca".

En el pacte es diferencien tres grans grups de referència pel que fa a la definició dels compromisos:

- Consell de Mallorca
- municipis de Mallorca
- societat civil i entitats

PROPOSTA DE MILLORA:

Considerau adequat afegir un quart grup de referència, els ciutadans i les ciutadanes i, si és així, definir quins són els compromisos que contreu? Es valora adient afegir aquest quart grup i l'equip tècnic d'igualtat proposa els següents:

- Com a ciutadà/ciutadana de Mallorca, ratifico els valors i compromisos recollits al Pacte i em comprometo a dur a terme al meu entorn proper les accions que calguin per treballar per fer del meu municipi una comunitat educadora i lliure de violències masclistes.

REVISIÓ DELS COMPROMISOS DEL CONSELL DE MALLORCA

Les accions que de forma efectiva, amb els recursos i activitats i productes que genera la Direcció Insular d'Igualtat, de vegades no encaixen en els compromisos tal com estan redactats.

PROPOSTA DE MILLORA:

A continuació es presenta la versió original en cursiva i una versió alternativa de cada un dels compromisos de la Direcció Insular d'Igualtat perquè la reviseu en relació al seu

nivell de concreció i d'adequació als objectius i als recursos humans, tècnics i competencials, al nou marc jurídic (Lleis 11/2016 i 8/2016) i al nou marc institucional que suposa el Pacte social contra les violències masclistes del Govern de les Illes Balears.

1- Desenvolupar en el nostre àmbit de competència les lleis i les normes contra la violència masclista, estatals i autonòmiques, i el Conveni del Consell d'Europa sobre la prevenció i la lluita contra la violència envers les dones.

2- Impulsar el Pla Estratègic d'Igualtat d'Oportunitats i Drets entre Dones i Homes a Mallorca 2016-2019.

PROPOSTA: Implementar les estratègies relacionades amb la lluita contra la violència masclista recollides al Pla Estratègic d'Igualtat d'Oportunitats i Drets entre Dones i Homes a Mallorca 2017-2020.

3- Col·laborar amb l'Institut Balear de la Dona per elaborar polítiques públiques, així com adoptar el compromís de coordinar totes les actuacions dels diferents àmbits de l'Administració que treballam aquest camp.

PROPOSTA: Col·laborar amb l'Institut Balear de la Dona i l'Ajuntament de Palma per elaborar polítiques públiques, així com adoptar el compromís de coordinar totes les actuacions dels diferents àmbits de l'Administració que treballam aquest camp des de l'àmbit dels pactes contra les violències masclistes de les tres institucions.

4- Impulsar Plans d'igualtat locals en els municipis i col·laborar en el seu desenvolupament.

PROPOSTA: Impulsar l'abordatge específic de les violències masclistes a través de l'Estratègia local per la igualtat.

5- Difondre la informació sobre els diferents serveis que hi ha a Mallorca per atendre les dones que pateixen o que han patit situacions de violència masclista i donar a conèixer així la xarxa d'ajuda.

Aquesta competència pertany a l'Institut Balear de la Dona, per la qual cosa l'exclouríem del redactat del Pacte. El substituiríem per:

PROPOSTA: Vetllar per la igualtat territorial en els serveis, l'atenció i protecció de les dones a Mallorca.

6-Difondre aquest pacte en la societat civil (empreses, institucions, administracions i individualitats) i promoure que s'hi adhereixin.

D'acord amb Salvador Giner, "La societat civil designa el conjunt de les organitzacions i institucions cíviques voluntàries i socials que formen la base d'una societat activa, en oposició a les estructures de l'estat i de les empreses"¹. Per això es proposa el següent redactat:

¹ Salvador Giner. «Què s'ha d'entendre per societat civil? (El mite de la societat civil catalana)». Barcelona Metròpolis.

PROPOSTA: Difondre aquest pacte entre els ajuntaments, teixit associatiu i empresarial i persones a títol individual i promoure que s'hi adhireixin i que augmentin i aprofundeixin en el seu compromís

NOVA PROPOSTA: Col·laborar amb els municipis per a dur terme campanyes de sensibilització destinades a generar canvis i modificacions en les actituds de la població que permetin avançar cap a l'eradicació de la violència masclista i la discriminació per raó d'identitat de gènere, expressió de gènere i/o orientació sexual i accions orientades a evitar o reduir la incidència de la problemàtica de la violència masclista i per eradicar l'LGTBI fòbia.

REVISIÓ DELS COMPROMISOS DELS MUNICIPIS DE MALLORCA

1- Treballar per fer del nostre poble una comunitat lliure de violència masclista.

2- Expressar públicament el nostre rebuig a la violència masclista i fer explícita la responsabilitat inqüestionable de qui la practica.

PROPOSTA: Expressar públicament el nostre rebuig a la violència masclista i l'LGTBI fòbia fer explícita la responsabilitat inqüestionable de qui la practica.

3- Elaborar un pla d'igualtat de gènere des de l'ajuntament.

PROPOSTA: L'eliminam perquè és un compromís genèric d'igualtat que ja s'aborda des de l'Estratègia per la Igualtat.

4- Treballar en xarxa per aprofitar els recursos.

PROPOSTA: Conèixer els recursos disponibles, treballar de manera coordinada amb la resta de serveis implicats i establir circuits clars d'atenció a les víctimes de violència masclista en col·laboració amb les institucions competents.

5- Impulsar iniciatives de prevenció amb els centres educatius del municipi.

6- Fomentar la participació (individual i col·lectiva) de les dones i crear espais de reflexió.

PROPOSTA: Augmentar l'apoderament de les dones, fomentant la seva participació (individual i col·lectiva) i crear espais de reflexió a través dels Espais de Dones.

7- Promoure i difondre iniciatives de prevenció de les diferents formes de violència envers les dones i donar-hi suport.

PROPOSTA: Proposam revisar aquest darrer compromís per a incloure-hi les diferents formes de discriminació per raó d'identitat de gènere, expressió de gènere i/o orientació sexual i LGTBI fòbia:

Promoure i difondre iniciatives de prevenció de les diferents formes de violència envers les dones, discriminació per raó d'identitat de gènere, expressió de gènere i/o orientació sexual i LGTBI fòbia i donar-hi suport.

REVISIÓ DELS COMPROMISOS DE LES ENTITATS I DE LA CIUTADANIA A NIVELL INDIVIDUAL

D'acord amb la definició de societat civil esmentada anteriorment, es proposa revisar el títol d'aquest darrer epígraf i desagregar-ho en diferents apartats seguint també la diferenciació del Pacte contra les violències masclistes: entitats, empreses, partits polítics i ciutadania a títol individual i us plantejam si voleu revisar la redacció dels compromisos:

- 1. Treballar per fer de la nostra terra un espai lliure de violència masclista, inclosa la discriminació per raó d'identitat de gènere, expressió de gènere i/o orientació sexual i LGTBI fòbia*
- 2. Fer visible la realitat i la magnitud d'aquesta violència inclosa la discriminació per raó d'identitat de gènere, expressió de gènere i/o orientació sexual i LGTBI fòbia i negar-nos a ser-ne còmplices amb el silenci.*
- 3. Promoure i difondre les iniciatives de prevenció de les diferents formes de violència envers les dones i de la discriminació per raó d'identitat de gènere, expressió de gènere i/o orientació sexual i LGTBI fòbia i donar-hi suport.*
- 4. Expressar públicament el nostre rebuig a la violència masclista inclosa la discriminació per raó d'identitat de gènere, expressió de gènere i/o orientació sexual i LGTBI fòbia i fer explícita la responsabilitat inqüestionable de qui la practica.*
- 5. Considerar la violència masclista inclosa la discriminació per raó d'identitat de gènere, expressió de gènere i/o orientació sexual i LGTBI fòbia com un fet social i un problema d'àmbit públic en el qual la societat, en conjunt, està implicada, i no considerar-la una qüestió privada en la qual ningú no ha d'intervenir.*
- 6. Participar en les iniciatives que es proposin per establir una acció de resposta ferma davant els possibles futurs casos de femicidis, i mostrar de manera explícita i pública el rebuig contra qualsevol forma d'aquesta violència.*
- 7. Col·laborar en el disseny de programes per capacitar les persones que treballen en la prevenció i eradicació d'aquesta violència inclosa la discriminació per raó d'identitat de gènere, expressió de gènere i/o orientació sexual i LGTBI fòbia*
- 8. Promoure i difondre iniciatives de prevenció de les diferents formes de violència envers les dones i de la discriminació per raó d'identitat de gènere, expressió de gènere i/o orientació sexual i LGTBI fòbia i donar-hi suport.*

3. CONCLUSIONS

- L'adhesió al pacte no ha resultat vinculant respecte de la implementació d'accions. Es valoren com a possible causes:
  - El fet de que aquest no ha anat acompanyat d'una estratègia de dinamització.
  - Alguns dels compromisos redactats al Pacte tenen un caire generalista (en matèria d'igualtat com ara l'elaboració d'un pla d'igualtat) sense fer referència explícita a les violències masclistes. Per tant, cal revisar els compromisos per fer-los més específics i adequats a l'àmbit competencial i als recursos disponibles (humans, d'equipaments i econòmics) dels diferents tipus d'organitzacions que signen el pacte.
- Si bé es tracta d'un pacte ciutadà, a banda de la comissió de seguiment, no s'han desenvolupat mecanismes de participació de la ciutadania a l'entorn del pacte. Al llarg del 2017 s'articularà la participació entorn de les comissions comarcals vinculades a l'estratègia.

PROPOSTES DE MILLORA DE LA GESTIÓ DEL PACTE

- Procediment per a l'adhesió:

Per fer més ferm el compromís de l'adhesió, es sol·licita que, posteriorment a l'enviament de la fitxa d'adhesió es faci arribar l'acta de la reunió a la qual l'entitat s'hi adhereix per acord de l'òrgan responsable.

  - Municipis: Acord de plenari al qual s'acorda l'adhesió del municipi.
  - Associacions: Còpia de l'acta de la reunió a la qual s'acorda l'adhesió.
- Procediment per la comissió de seguiment:
  - Una reunió anual a la qual es valora l'informe i es fan propostes.
- Procediment per a la gestió del pacte
  - Calendarització
  - Seguiment: fitxes de seguiment de les accions que duen a terme en relació als compromisos adreçades a les parts signants del pacte
  - Avaluació
- Procediment per la difusió:
  - Fer campanyes programades d'adhesió i de difusió del pacte amb uns objectius marcats:
    - definició de target

- intensificació de la difusió en torn a dates clau (25 de novembre i 17 de maig, Dia Internacional contra l'Homofòbia, Lesbofòbia i Transfòbia).
- Promoció de la participació d' ajuntaments , entitats i ciutadania a títol individual per dur a terme les següents accions:
  - Diagnosi i detecció de necessitats.
  - Formulació de propostes d'acció per al Consell de Mallorca
  - Disseny accions concretes en el seu marc d'actuació vinculades als compromisos del Pacte.
  - Rebre la informació de les accions promogudes de la Direcció Insular d'Igualtat.
  - Difondre la informació referent a les accions que promouen en el seu marc d'actuació.
  - Participar en la planificació
    - Promotor: Direcció Insular d'Igualtat.
    - Comissió avaluadora: Grup de persones expertes
    - Grup motor: Els comitès comarcals que es crearan lligats a l'estratègia per la Igualtat que integren la representació política i tècnica dels municipis.

4. DETECCIÓ DE NECESSITATS: PROBLEMÀTICA DE LES VIOLÈNCIES MASCLISTES A MALLORCA

4.1. Dades estadístiques² de violència de gènere

4.1.1. Delictes ingressats

Delictes ingressats contra la dona per tipologia segons Partit Judicial. Any 2015.						
	Espanya	Illes Balears	Mallorca	Manacor	Palma	Inca
Homicidi	76	2	2	0	2	0
Avortament	2	0	0	0	0	0
Lesions al fetus	0	0	0	0	0	0
Lesions i maltractaments	104346	3866	3147	316	2548	283
Contra la llibertat	10911	362	268	58	149	61
Contra la llibertat i indemnitat sexual	922	28	27	0	27	0
Contra la integritat moral	3026	105	105	42	63	0
Contra els drets i deures familiars	448	1	0	0	0	0
Trencament de penes	3728	126	113	36	57	20
Trencament de mesures	5005	207	188	38	143	7
Altres	5606	37	33	0	33	0
Total	134070	4734	3883	490	3022	371

Segons les dades del Consell General del Poder Judicial a Mallorca durant l'any 2015 ingressaren un total de 3883 delictes per violència contra la dona: 3022 a Palma, 490 a Manacor i 371 a Inca. Segons els tipus de delictes, els de lesions i maltractaments suposaren la major part del total, amb un 81,05% del total, seguits dels delictes contra la llibertat, un 8% del total el trencament de mesures, un 4,84%; el trencament de penes, amb un 3% dels casos i els delictes contra la integritat moral, un 2,7%. Destaquen també els 27 delictes ingressats a Palma contra la llibertat i la indemnitat sexual, un 0,69% del total.

4.1.2. Nombre i origen de les denúncies

Denúncies per violència de gènere 2016. Mallorca	
Inca	410
Manacor	362
Palma	2661
Mallorca	3433

² Font: Portal Estadístic de la Delegació del Govern per la Violència de Gènere

L'any 2016 hi ha hagut 3433 denúncies per violència de gènere a Mallorca de les quals 2661 s'han produït a Palma. Si bé el nombre de delictes contra les dones a l'any 2015 fou superior a Manacor que a Inca, la xifra de denúncies per violència de gènere el 2016 és superior a Inca (410) que a Manacor (362).

Respecte de l'origen de la denúncia, cal destacar que la majoria de denúncies que tramiten els jutjats provenen d'atestats judicials amb denúncia de la víctima, un 66,12% del total però també tenen un pes específic molt important els parts de lesions, un 19,13%; les denúncies presentades per la víctima directament als jutjats, amb un 5,8% i els atestats policials amb intervenció policial directa, un 5,68%. Si bé el seu pes és encara bastant minso, cal destacar que hi ha un 2,09% d'atestats policials originats per denúncia de familiar i només 4 denúncies, produïdes a Palma, presentades directament pels familiars als jutjats. Aquestes xifres indiquen la necessitat de continuar treballant en la resposta col·lectiva front a aquesta xacra.

Denúncies per violència de gènere segons l'origen de la denúncia. Illes Balears. 2016				
	Manacor	Palma	Inca	Mallorca
Presentada directament per la víctima	26	153	21	200
Presentada directament per familiars	0	4	0	4
Atestats policials- amb denúncia de la víctima	211	1764	295	2270
Atestats policials- amb denúncia de familiar	31	41	0	72
Atestats policials- intervenció policial directa	21	146	28	195
Part de lesions	73	553	31	657
Per serveis d'assistència-tercers en general	0	0	35	35
Total	362	2661	410	3433

4.1.3. Nombre d'ordres de protecció segons partit judicial

Ordres de protecció segons partit judicial. Any 2016				
	Manacor	Palma	Inca	Mallorca
Adoptades	79	198	119	396
Denegades	8	51	1	60
Pendents finals trimestre	0	0	0	0
Resoltes inadmeses	0	0	0	0
Incoades	87	249	120	456

Del total de 456 ordres de protecció incoades l'any 2016 als diferents partits judicials de Mallorca, 249 es tramitaren a Palma, 120 a Inca i 87 a Manacor. S'han denegat 60 ordres, un 13,15% del total. La proporció de denegacions és significativament superior al partit judicial de

Palma, un 20% de les incoades que contrasten amb el 9,2% de Manacor i només el 0,83% d'ordres de protecció denegades a Inca.

4.1.4. Nombre de trucades al 016 a les Illes Balears

Trucades al 016. Illes Balears. 2016.	
Usuària	1159
Familiars/persones properes	514
Altres	75
Total	1748

Trucades al 016 segons la persona que telefona. Illes Balears. Evolutiva 2007- 2016										
Persona que telefona	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Usuària	315	1512	1108	1057	1121	909	860	956	1108	1159
Familiars/persones properes	44	311	305	419	390	299	309	389	468	514
Altres	9	53	46	48	48	28	50	43	42	75
Total	368	1876	1459	1524	1559	1236	1219	1388	1618	1748

Del total de 1748 trucades que es reberen al 016 a les Illes Balears el 2016, un 66,3% foren efectuades per la pròpia usuària, però cal destacar un alt 29,4% dutes a terme pels familiars i persones properes i un 4,3% per altres persones.

4.1.5. Dones assassinades per violència de gènere a les Illes Balears

Víctimes mortals segons la relació amb l'agressor. Illes Balears. 2016.	
Parella	4
Parella en fase de separació	2
	6

Nombre de víctimes mortals, segons la relació amb l'agressor i edat de la víctima. Illes Balears. 2016.					
Relació amb l'agressor	Convivència	Hi havia denúncia	Tram d'edat Agressor	Tram d'edat Víctima	Total
Parella	Sí	No	41-50 anys	41-50 anys	1
Parella	Sí	No	41-50 anys	51-64 anys	1
Parella	Sí	No	51-64 anys	41-50 anys	1
Parella	No	Sí	21-30 anys	18-20 años	1
En fase de separació	Sí	Sí	21-30 anys	31-40 anys	1
En fase de separació	Sí	No	31-40 anys	31-40 anys	1
Total					6

L'any 2016, 6 persones, el nombre més alt des de que es comptabilitzen les dades foren assassinades a les Illes Balears, 4 a mans de la seva parella i 2 en fase de separació. Només en 2

d'aquests casos hi havia denúncia prèvia i en 5 dels casos les dones conviuen amb el seu assassí. En relació a l'edat, les dones assassinades pertanyen a franges d'edat molt variades des dels 18 fins als 64 anys. Les edats dels agressors varien dels 21 als 64 anys.

4.1.6. Nombre d'ajudes de l'article 27 a les Illes Balears

Ajudes Art. 27. Illes Balears 2016.	
Any	Total
2012	18
2013	17
2014	30
2015	18

En relació a l'ajut econòmic de pagament únic per a dones que han patit violència de gènere, previst en l'article 27 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, a banda de les dades presentades a la taula anterior, publicades a al web del Consell General del Poder Judicial, al llarg de l'any 2016 el Consell Insular de Mallorca ha iniciat 22 expedients, s'han concedit 6 ajudes i 8 s'han denegat.

4.1.7. Nivell de risc dels casos del Servei d'Assistència Integral a les Illes Balears

Casos Servei d'Assistència Integral. Illes Balears. 2016.		
Nivell risc	Total casos	Amb protecció policial
No apreciat	1400	0
Baix	611	611
Mig	165	165
Alt	1	1
Extrem	0	0
Total	2177	777

Del total de 2177 casos del Servei d'Assistència Integral de les Illes Balears 1400, un 64,31% tenen un risc no apreciat, un 28,06% tenen una valoració de risc baix, un 7,58% un risc mig i només un cas, alt.

4.2. Altres violències masclistes: Delictes d'odi, discriminació per motiu d'orientació sexual, identitat o expressió de gènere.

4.2.1. Delictes d'odi relacionats amb la discriminació per raó de sexe/gènere³.

Delictes d'odi relacionats amb la discriminació per raó de sexe/gènere. 2015.		
Comunitats autònomes més afectades.		
	Total de Delictes d'odi	Total de població
Illes Balears	5	1.144.396
Comunitat Valenciana	4	4.934.032
Catalunya	3	7.412.194
Andalusia	2	8.411.205

Delictes d'odi coneguts segons la causa Illes Balears, 2015.	
Antisemita	0
Aporofòbia	1
Creences religioses	0
Discapacitat	8
Orientació/identitat sexual	4
Racisme xenofòbia	5
Ideologia	2
Discriminació per raó de sexe/gènere	5
Total	25

Segons dades del Ministeri d'Interior, les Illes Balears són la comunitat autònoma amb el nombre més alt de delictes d'odi relacionats amb la discriminació per raó de sexe o gènere a l'any 2015, de l'estat espanyol, amb 5 delictes comesos, seguida per la Comunitat Valenciana, Catalunya i Andalusia. Si es té en compte la diferent proporció del pes poblacional de les Illes Balears, aquesta dada esdevé encara més preocupant, amb 0,4 casos cada 100.000 persones a les Illes Balears, amb una incidència més de deu vegades major que a la resta de comunitats autònomes que lideren els casos de delicte d'odi enregistrat, amb 0,08 casos cada 100.000 habitants a la Comunitat Valenciana, 0,04 casos cada 100.000 habitants a Catalunya, i 0,02 casos a cada 100.000 a habitants Andalusia. És molt important la xifra de 4 delictes d'odi relacionats amb l'orientació i identitat sexual.

- **Dades de discriminació per motiu d'orientació sexual, identitat o expressió de gènere als centre educatius de les Illes Balears.**

Segons dades proporcionades per l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar, CONVIVEXIT de la Conselleria d'Educació i Universitats del Govern de les Illes Balears, al llarg del curs escolar

---

³ Dades del Ministeri d'Interior, 2015.

2015/2016 als centres escolars de les Illes Balears, d'un total de 296 casos d'assetjament, 154 foren de ciberassetjament i dels 142 restants, **3** foren per motiu **d'homofòbia, transfòbia o orientació sexual**, per tant aquests casos suposen un **2% del total** i els casos per desigualtat de gènere suposen un **3% del total**.

Als centres educatius es registra un **augment de protocols específics d'assetjament per homofòbia/transfòbia**, arribant a 58 protocols específics per aquest motiu el curs 2016/2017. El mateix ocorre amb els **protocols específics per igualtat i prevenció de violència de gènere**, que passaren de 87 el curs 2015/16 a 92 el present curs 2016/17. Aquestes dades posen de manifest la necessitat i pertinença de continuar treballant per eradicar la violència de gènere a Mallorca.

- **Delictes d'odi atesos a l'associació Ben Amics**

A l'associació Ben Amics al llarg de l'any 2016 s'han atès un total de **14 casos relacionats amb discriminació i delictes d'odi**, que inclouen situacions de discriminació de qualsevol tipus pel fet de ser LGTBI, agressions físiques o amenaces.